

OUD – DUIVENDRECHTSE SAECKEN

NUMMER 1, JAARGANG 4, FEBRUARI 2007

Divers Duivendrecht

Uitgave onder auspiciën van de Stichting Oud - Duivendrecht

De minimumbijdrage in de drukkosten van dit blad bedraagt € 1,50

Afbeelding op het voorblad.

Dit is het Grachetje, getekend door Tilly van Zijl uit Den Helder.
Deze tekening hangt bij mevrouw Jo van Wel - van Zijl thuis aan de wand
op de Lunaweg in Duivendrecht

INHOUDSOPGAVE OUD-DUIVENDRECHTSE SAECKEN

NUMMER 1, JAARGANG 4, FEBRUARI 2007

DIVERS DUIVENDRECHT

Divers Duivendrecht	1 - 2
Inhoudsopgave	3
Een bijzonder dorp en dat is het	4 - 5
Graag, het Grachetje	6 - 11
De Laan	12 - 15
Koekenbier: Weltevreden	16 - 19
Het was feest...vertelt Martine	20 - 21
Meer over de familie Koppen	22 - 24
Geachte redactie	25 - 27
De Babelbox	28 - 33
Een beeld van het beeld	34 - 35
De klasfoto van	36
(Wetensw)aardigheden	37
Uw (financiële) bijdrage	38
Kadasterkaart ca. 1950	40

Rijksstraatweg, links Ouderkerkerlaan rechts Diemerlaan

De in 1923 gesloopte boerderij van Koekenbier Weltevreden

EEN BIJZONDER DORP EN DAT IS HET.....

Hoe divers Duivendrecht is heeft de redactie wel gemerkt aan de vele reacties die telefonisch, per brief en per mail na de uitgave van de vorige 12 nummers van Oud-Duivendrechtse Saecken ons binnengekomen zijn.

Alle “nieuwe” duidelijke tekeningen en kaarten, prachtige foto’s en de waardevolle tips, gevoegd bij de reeks geschreven en vertelde verhalen over het Duivendrecht van toen hebben wij met plezier en verwondering bekeken en aangehoord. En wij hebben ons verbaasd dat er toch nog zoveel bewaard gebleven is. Bovendien roept de ene geschiedenis vaak weer een ander verhaal op. En veel (oud-) Duivendrechtters raken steeds meer geïnspireerd om oude foto’s te voorschijn te halen.

Onze stapel met aangeleverde geschiedenisverhalen is enorm gegroeid en omdat wij niet willen dat al dat moois verloren gaat, bieden wij u nu, anno 2007, een nummer met “diverse”, interessante, grappige verhalen en bijzondere en unieke foto’s en afbeeldingen, voornamelijk uit de archieven van Duivendrechtse families. Wij zijn van harte een podium en een doorgeefluik om datgene, wat waard is om bewaard te worden, op te tekenen in dit nummer van Oud-Duivendrechtse Saecken en ook in de volgende nummers.

Nog nooit hebben zoveel mensen aan een nummer meegewerkt als deze keer.

Namens onze lezers bedankt voor al uw bijdragen!

Het GHM leende ons prentbriefkaarten uit hun collectie.

Jan Selier maakte de foto’s van het bijzondere beeld op het Dorpsplein.

Het is niet altijd duidelijk hoe de persoonsnamen geschreven worden.

Mondelinge overlevering bevordert de aarzeling wat betreft de juiste spelling.

Indien u een fout in een naam of een situatie ontdekt, meld het ons en dan zullen wij dat in een van de volgende nummer rectificeren.

Samen met u blijven wij ons verbazen hoeveel er in Duivendrecht in korte tijd veranderd is.

De redactie

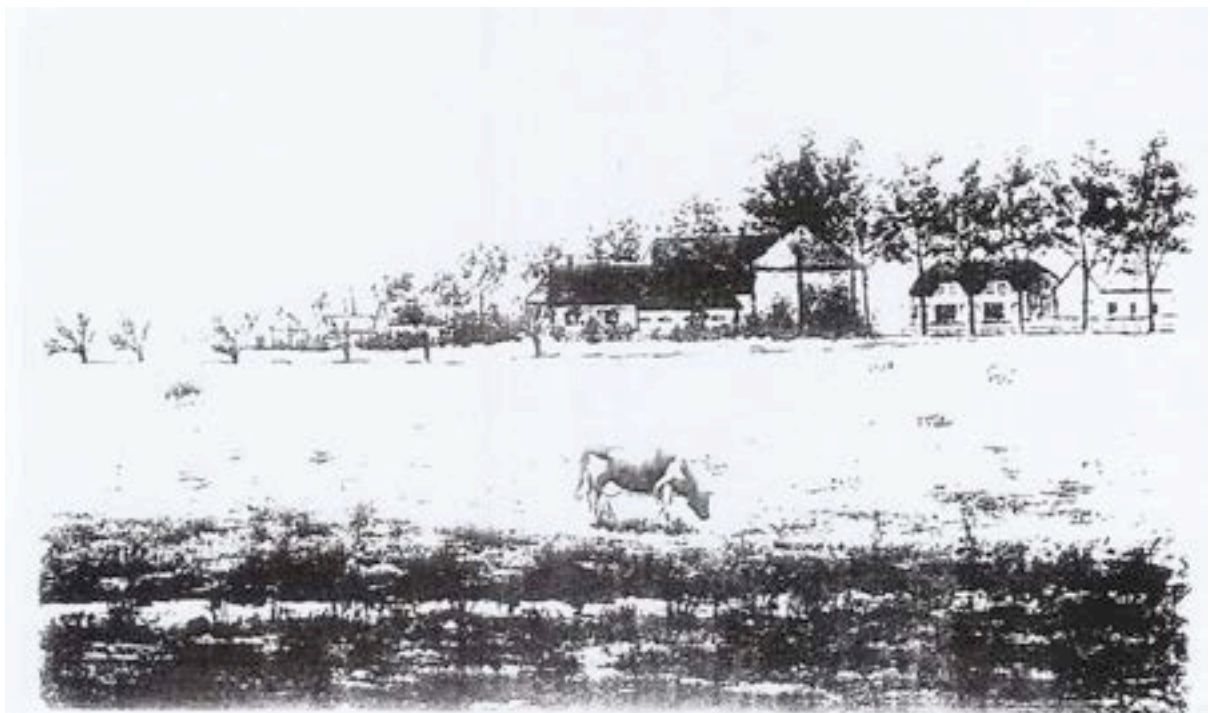

Duivendrecht richting Utrecht in 1972

Boerderij van veehouder Van Vliet Rijksstraatweg 145

Tekening van het weitzje van Van Vliet tegenover de boerderij.

GRAAG, HET GRACHETJE

De naam Het Grachetje of Grachje is niet officieel, maar geeft weer hoe liefkozend dit Duivendrechts plekje in de herinnering is blijven voortleven.

Op elke bijeenkomst van Duivendrechtters, die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis, komt dit onderwerp ter sprake. Wie weet er wat over het Grachetje en wie beschikt nog over foto's?

Alhoewel het moeilijk is om alle feiten en omstandigheden te achterhalen en het nòg moeilijker is om aan fotomateriaal te komen blijft het beeld van vertedering rond het Grachetje bestaan.

Het is dan ook heel plezierig dat een paar echte Duivendrechtters over het Grachetje willen schrijven en vertellen. Misschien inspireert dit tot meer.

Flinterdun is ook het illustratiemateriaal, maar toch. . .

Tekeningen, een kadasterkaart en wat foto's geven een idee.

Het Grachetje was op de plek voorbij het flatgebouw Azaleahof richting Basilicumhof, tegenover de Pionier, school verbonden aan de Bascule. Hier stonden ooit de boerderijen van Van Vliet en Beukeboom. Recht tegenover de boerderij van Van Vliet, een prachtige 18^e eeuwse hoeve, lag het weiland waar de koeien graasden. Een sloot was de scheiding tussen de tuinen van de woninkjes aan het Grachetje en had een sanitaire functie. Het waren 4 huisjes op rij naar achteren toe. Als het ware een inhammetje tussen de woonblokken links en rechts.

Jo van Wel - van Zijl bijvoorbeeld bewaart veel goede herinneringen aan haar eerste huwelijksjaren in dat buurtje. Zij werkte als jong meisje bij dokter Van Gemert in Diemen tot zij haar man, Arie van Wel, leerde kennen.

Het paar wilde graag trouwen, maar de woonruimte was schaars en duur.

In de laatste oorlogsmaanden was het moeilijk toekomstplannen te realiseren.

Alhoewel Arie een poosje in Diemen woonde, was hij verknocht aan Duivendrecht en had daar zijn vrienden waaronder Map Braam, Dirk Buijs en Terpstra. Eén van hen adviseerde hem om wat woonruimte betreft het te proberen een vrijgekomen huisje aan het Grachetje te huren.

Jo van Wel heeft haar eigen verhaal opgeschreven, wel 2 keer, zodat ik met haar goedkeuring haar woorden als volgt weergeef.

"Wij zijn op 17 januari 1945 getrouwd en daar komen wonen.

Het was wel klein maar zag er heel goed uit.

De houten vloer glom als een spiegel.

We hadden ook gelijk prettige burens. Opa Hoogland, die er het langst woonde en in de tachtig was; postbode H. van Gemert en vrouw en familie Dhondt met gezin.

Het was wel wennen, zo ineens op jezelf.

Het is jammer. Er was één gebrek: geen w.c.

Dat moest achter de huizen gebeuren boven de sloot.

Daar was voor ieder huis de eigen "HUDO". Zo werd de w.c. genoemd, die in werkelijkheid een plee was in de ouderwetse zin des woords. Het woord "doos" hiervoor was ook wel gangbaar en wellicht is dat de oorsprong van de afkorting.

Als het heel koud was, wachtte je tot het uiterste om je af te zonderen daar buiten.

We hadden het fijn getroffen met onze burens. Opa Hoogland paste wel eens op de kinderen als het zo uitkwam. Hij deed dat zelfs graag.

Het gebeurde wel eens dat je een klomp of schoen tegen de deur op kreeg.

Dan ging je er gauw op af, want dan moest je kwajongens tot de orde roepen.

Duivendrechtselaan 1910
Tussen de vierde en vijfde boom ligt het eerste huis van het Grachetje.

Na het eerste blokje huizen links de ingang van het Grachetje

Bij Dhondt was er al een aantal kinderen. Bij ons waren er ook al snel 5 kinderen: Peter, Sjaak, Lia, Wil de jongste zoon en Joke, de laatste, geboren in 1954. Begrijpelijk dat er ruimtegebrek ontstond, wat goed merkbaar werd als ze in bad moesten. Dat kon alleen maar met een tobbe in de keuken en dat was niet altijd leuk.

Er was maar één ingang: via een groene deur stond je in de keuken. Daar had je het aanrecht en een schoorsteen met een hout- en kolenkachel. Gas was er niet. Waterleiding wel. Arie hielp Jo met de was. De wasketel was zwaar en moest op het fornuis getild worden. Met behulp van een teil, een slang en een wasbord werd dit zware werk verricht. Vervolgens hingen ze de was op aan de lijn en droogde het allemaal in de buitenlucht.

In de kamer was een bedsteeruimte en via het halletje kon je de trap op naar zolder. De kinderen sliepen in twee kamertjes op zolder en kregen de po mee naar boven. Het luik ging dicht en dat was best spannend, vond Lia.

De kleintjes werden groter en moesten naar school. Na een jaar of 8 werd het huis toch echt te klein. Iets bouwen in huis om te badden was er niet bij. Dus moesten we toch gaan denken aan een groter huis. Maar je woonde er zo vrij in ons dorpje. Een ieder had aandacht voor de ander. Daar was het ook de tijd naar, zo net na de oorlog.

We hadden een lekkere tuin voor de deur en schoon wit zand om in te spelen. Dat was goed voor de botjes en de beentjes, want in die tijd werden veel kinderen getroffen door rachitis oftewel "Engelse ziekte" (= te weinig kalkzouten worden in de beenderen afgezet; het bot wordt niet hard genoeg waardoor het krom groeit). Ze kregen zogenaamde o- of x-beentjes. Zon en zand was er goed voor.

Dokter van Gemert kwam op een dag bij Jo, zijn vroegere vertrouwde hulp in de huis- en dokterspraktijk, en vroeg haar zich te willen ontfemen over kindertjes uit de Korenbloemstraat, die dringend behoefte hadden aan dit "medicijn". Die kindertjes kwamen in de zandhoop spelen als de andere kinderen naar school waren. En natuurlijk knapten ze zienderogen op. De aardbeien, die mijn man in de tuin had staan, hoefden wij niet te plukken. Daar waren kleine handjes voor.

Het was heel vaak dat de koeien van Van Vliet vlak voor onze deur graasden en soms aan de was sabbelden. In een tijd, dat melk nog op de bon was, kregen we wel eens een kannetje melk (voor dat soort overlast) van onze overbuurman.

Toen we eenmaal gingen denken aan een andere grotere woning ging dat vrij snel. En van het Grachetje trok ook langzaam iedereen weg. Duivendrecht is heel erg veranderd. Alleen de nostalgie blijft over met betrekking tot al datgene wat er eens was. Boerderijen weg, dorp te midden van allerlei gebouwen.

Laten we maar hopen, dat we nog jaren blijven denken: in Duivendrecht wonen is best de moeite waard."

Met dank aan **Jo van Wel-van Zijl**.

Foto's uit 1976
Links vooraan was ooit het Grachetje
Nu de kruising Rijksstraatweg / van der Madeweg

Toen het Grachetje in een ander verband ter sprake kwam wisten Duivendrechters nog meer. Bijvoorbeeld de vrees, die daar op een keer ontstond voor wandluis. Jo van Wel vond op de lakens allerlei zwarte pitjes. Opa Hoogland als deskundige werd erbij gehaald. Motex op de Molenkade had wellicht een bestrijdingsmiddel. Voor de zekerheid klom iemand die het weten kon op een ladder tegen de muur richting dak en ontdekte, dat niet de wandluizen maar de zwaluwen de boosdoeners waren. Onder de dakranden van de huizen aan het Grachetje nestelden zich de zwaluwen. Het waren er heel veel in die tijd.

De heer Wesseling, die na Van Wel in hun huis kwam wonen, voegt hieraan toe, dat de huisjes aan het Grachetje gebouwd zijn door ene Staal uit Diemen. Zijn vrouw weet te vertellen dat de huisjes gebouwd zijn op het fundament van een stal die er eens als onderdeel van een boerderij heeft gestaan. Je kon dat aan de vloer nog zien.

Zij weet dat van haar vader, meneer Mensen.

Haar broer woonde vlak naast het Grachetje aan de Rijksstraatweg. Hij had een biggetje gered van een wisse dood door hem mee te nemen naar huis en samen met zijn vrouw dat dier met babyvoeding groot te brengen. Als een hondje liep hij achter zijn baas aan. Maar de big werd een varken van 90 pond en nam met gemak de tafel op de kop. In een huis dat gedoemd is tot de sloop, hoef je niet meer zo verwoed precies te zijn op je interieur. Echter, "Knorretje" werd te wild en ze konden hem niet meer handhaven. Exit varken.

De heer Wesseling memoreerde de slechte staat van het dak.

Overal zaten kieren en gaten. In de winter lag de sneeuw op je deken.

Het gezin Wesseling was ook blij met de melk, die ze af en toe van boer Van Vliet kregen tot op een dag een melkboer het verraadde. Zijn nering kwam in gevaar en er werd geen kannetje melk meer gebracht.

Voor de kleine kinderen was de "hudo" niet te doen. Daarom maakte de heer Wesseling met een kinderpo in een klein hoekje een soort w.c-tje. Als er sneeuw lag, gingen de kinderen graag naar buiten: op blote voeten. De buurt sprak er schande van totdat dokter Van Gemert opmerkte, dat dat juist goed was voor kindervoetjes. Bovendien, als ze het te koud kregen, kwamen ze vanzelf wel naar binnen en werden de voetjes roodgloeiend warm gewreven.

Grachetje weg.... nú het Basilicumhof

Notities van mevrouw Bosch

DE LAAN EN DE BEWONERS VAN TOEN

Het diverse aan Duivendrecht is, dat hoe gek het ook klinkt, iedereen als het ware een eigen "buurtje" had langs de lange Rijksstraatweg. Het Grachetje, de Zwetskade, maar ook de Molenkade en de Kloosterstraat zijn daarvan een mooi voorbeeld. Men wist van heel Duivendrecht, maar kende elkaar door en door in het eigen buurtje vanwege goede en slechte tijden.

De Diemerlaan of zoals we vaak horen zeggen: de Oud-Diemerlaan kenmerkte zich ook als een apart buurtje. **Mevrouw Bosch** kan zich nog goed herinneren hoe het er was en dankzij haar zoon, Jan Bosch, heeft ze het voor ons willen opschrijven. Hieronder volgt haar eigen tekst op een paar kleine wijzigingen en toevoegingen van Duivendrechters na.

Voor een goed begrip van de situatie zijn tussen haakjes de plekken in vergelijking met nu aangeduid.

In 1953 zijn wij op de Laan gekomen en hebben daar heel erg fijn en heel gezellig gewoond.

Wij woonden in een rijtje woningen van 6. De huisbaas was Van Wees en ook De Jong.

Achter de dijk woonde Kees de Jong. Dan had je 2 woningen van de gebroeders Beukeboom.

Jan Beukeboom had de boerderij tegenover ons huis. Zijn woonhuis stond in Ouder-Amstel, maar de boerderij in Weesperkarspel. Zo grillig liepen de gemeentegrenzen.

Daarnaast woonde Piet Beukeboom, de timmerman. Dan had je nog 3 woningen en daarnaast een woning waar Grootendorst woonde. Even verder had je een huis annex winkel.

Eerst was dat van Zandstra en later werd dit atelier van mevrouw Nomee.

Vervolgens had je de oprit naar bakker De Hey, die met karren en ook nog met paardje naar de bakkerij liep. Op de hoek stond naast een woning dat oude café van Spruyt.

Vroeger ook had je op de hoek van de Diemerlaan het huis van de familie Smit, met dat mooie bruggetje.

Waar wij woonden had je ook aan de overkant dan de boerderij van Beukeboom. Jan werd de "bereboer" genoemd, omdat zijn "beren", de zwijnen, de juiste partners voor de varkens in de buurt waren om biggetjes te produceren.

Dat was weer op grond van Weesperkarspel. Daarnaast stonden nog 6 woningen en dat was eveneens Weesperkarspel. Wij woonden dan weer aan de kant van Ouderkerk aan de Amstel.

Op de hoek van de Rijksstraatweg had je aan de overkant de boerderij van Albers. Ook had je daar nog 5 woningen en kon je over het spoor lopen, wel uitkijken hoor, het Zwarte Laantje op. Hier stonden nog 2 woningen. Opa Buijs met de gezusters Annie en Alie woonden daar in een boerderijtje.

Verderop, aan de voorkant, noemden wij dat altijd, had je huizen, de winkel van Maarsen en de winkel van Van Wees en de bakkerij van De Hey. Dirk Buijs, de groenteboer, in de volksmond liefkozend "Kippie" genoemd vanwege zijn kakelende manier van praten, kwam 2x per week aan de deur met groenten en fruit. Zijn zuster hielp hem en werd vanwege haar gezond rode koontjes op de wangen "Appeltje" genoemd.

En Hein Beukeboom kwam alle dagen met melk. Ook bakker De Hoop kwam langs.

In dit gedeelte van Duivendrecht lag ook lange tijd de dorpse vuilnisbelt, ongeveer tussen slagerij Van Walbeek en Blom. Vlakbij tot aan de spoordijk lagen de volkstuintjes. Menig Duivendrechter verbouwde daar het nodige aan voedsel om het budget van de grote gezinnen te verruimen. Bijvoorbeeld de familie Kooyman, een gezin met 16 kinderen.

Bij bakkerij De Hoop kon in de oorlog suiker en boter ingeleverd worden. In ruil daarvoor kreeg je met de verjaardag heerlijk gebakken koekjes. Als kind was het een feest om alleen maar die geur op te snuiven als er koekjes gebakken werden.

Uitzicht achter het huis van mevrouw Bosch

Winterpret voor de drie dochters Bosch

Wat wij allemaal heel erg vonden was, dat de Sint nooit achter naar Duivendrecht kwam, maar ja, voorbij de (Sint Urbanus)kerk woonden geen mensen: wist het dorp veel. Wat ook heel mooi was toen het in 1963 op 1 januari, begon te sneeuwen en dat het open stuk, tussen slager Van Walbeek en bakkerij De Hoop, helemaal was dichtgewaaid met bergen sneeuw. Zodra de sneeuwschuivers weer wat opgeruimd hadden, lag het al weer gauw vol. Als ik 's morgens wakker was, keek ik altijd uit het raam en zag de mensen over die sneeuwhopen ploeteren. De kinderen gingen via het land achter het huis naar school, omdat het over de weg niet meer veilig was. Ja, we hebben daar op de Laan altijd heel gezellig gewoond. Ik heb nog wel eens heimwee naar die jaren.

Met dank aan **mevrouw Bosch** in de eerste plaats, maar ook aan **Ben en Ien Geerdink, Rieki Dhondt, Wim en Bertien Braam, Joop van Meerveld en Netty Pieneman-de Jonge.**

Mevrouw **Riet Wesseling-Mensen** vertelt verder:

74 jaar geleden als meisje van 3 maakte zij mee, dat het mooie huis van haar ouders in de bocht van de Rijksstraatweg (na slagerij Van Walbeek en de winkel van Fakkeldij), richting Abcoude, door haar vader en anderen "de Sjoelweg" genoemd, afgebroken werd. Het waren 2 huizen onder één kap. In het andere huis woonde de familie Spruijt. De huizen werden gesloopt, omdat de Rijksstraatweg rechtgetrokken moest worden. Vader Mensen had een melkzaak met een melksalonnetje. Moeder Mensen hield 300 kippen, die overdag buiten scharrelden, maar 's nachts opgesloten werden in de kelder. Zo groot was dat huis. Aan de weg stond een bord met "Jong Leven" en dat sloeg op de kuikentjes, die te koop aangeboden werden. Toen de sloop van start ging en de melkzaak verplaatst moest worden, liet vader Mensen het lokaaltje met melknering van de grond oplichten en naar de Tamarindestraat rollen. Vader ging met paard en wagen de melkwijk doen. Het paard heette Ros. Ros kon in de Tamarindestraat niet op stal en vader Mensen bracht iedere dag Ros naar de stal van boerderij Groot-Giessenhof. Als klein meisje mocht ze na school met vader mee. Ze zat naast vader op de bok. Ze was heel bang dat die mooie herinnering verstoord zou worden als de stal afgebroken werd. Gelukkig heeft de familie Mattijssen de stal nog steeds nodig voor hun muziekboxen en aanverwante materialen.

Wetlevreden Fotograaf Jacob Olie 15-05-1898

DE BOERDERIJ VAN KOEKENBIER: WELTEVREDEN

De heer Koekenbier vertelt over 1924 met het gemak alsof het gisteren was. Scherp staat het in zijn herinnering gegrift. Hij was 13 jaar oud toen de karakteristieke boerderij, die zijn grootvader in 1874 kocht, gesloopt werd. Karakteristiek voor Duivendrecht, want op een laat 18^e eeuwse prent, gemaakt in de tijd dat de Patriotten stredden tegen de Pruisen (1787), is deze boerderij al te bewonderen. Vaak is deze boerderij als 17^e eeuws aangemerkt. Voor Piet Mondriaan en Jacob Olie vormde deze boerderij een inspiratiebron voor respectievelijk hun schilder- en fotografiekunst.

De grootvader van de heer Koekenbier, opa Witteveen, had dwingende redenen om uit het Friese Akmarijp te vertrekken. Decennialang is er nooit over gepraat, maar nu mogen we het weten. Hij was verliefd geworden op de dienstbode in zijn vaders huis en het gevolg was, dat een zwangerschap niet langer verborgen kon blijven. Hij liet het meisje niet in de steek, ze werd niet weggestuurd met een geldbedrag op weg naar een onzekere toekomst, zoals destijds gebruikelijk was, nee, hij wilde met haar trouwen. En dat was een onoverkomelijke schande. Vandaar dat hij vèr weg moest uit Friesland. Duivendrecht voldeed aan die eis en hij kocht boerderij "Weltevreden". Pas toen zoon Piet geboren was, trouwden ze in de Sint Urbanuskerk alhier. Het prachtige altaar dat nu nog in de Sint Urbanuskerk staat, is geschonken door deze meneer Witteveen.

De zaken gingen goed en hij kocht hier en daar, om "Weltevreden" heen, land erbij en na verloop van tijd ook een , zoals dat genoemd werd, "oud spulletje", rijp voor de sloop. In 1904 werd daar een voor die tijd moderne boerderij neergezet met de naam "Zeldenrust". Behalve zoons had de heer Witteveen 6 dochters en één ervan is met een Koekenbier getrouwd.

Zo komt de boerderij "Weltevreden" aan de andere naam waaronder die bekend staat. Beide boerderijen ondergingen hetzelfde lot: de slopershamer zij het met 40 jaar ertussen.

Het waren net als overal in Duivendrecht boerenbedrijven met melkproductie, soms aangevuld met nog meer zuivelwaren.

De familie beschikte over de eerste melkmachine in Nederland. Die melkmachine kwam uit de Verenigde Staten van Amerika, maar was altijd kapot.

Om 03.00 uur stonden ze op, er werd gemolken en om 06.30 uur ging het naar de stad om de melk te verkopen. Soms waren de bussen maar half vol, maar hoe meer bussen er mee op de kar gingen hoe beter. De klanten kregen op die manier het vertrouwen, dat het met die melk wel goed zat als er zoveel productie mogelijk was.

De boerderij "Weltevreden" stond naast het winkeltje van Rijkema, vooraan bij de Duivendrechtse Brug, aan de rechterkant als je vanaf de Watergraafsmeer kwam.

De heer Koekenbier kan zich het ex- en interieur nog helemaal voor de geest halen. Ondanks de ouderdom van het woonhuis was er wel een badkamer. In de woonkamer stond een kachel in het midden. Er werd cokes in gestookt en via een kronkelpijp kon de rook ontsnappen.

Aan de voorzijde zaten 4 grote ramen. En er was nog een voorkamer en een slaapkamer. De keuken was bijzonder door de blauwe tegels met Bijbelse voorstellingen. Die tegelwand liep door tot achter het fornuis, gecompleteerd met een schoorsteenkap. Die tegeltjes waren min of meer het bewijs, dat de boerderij uit de 17^e eeuw (het jaartal 1607 wordt genoemd) stamde toen er naar aanleiding van die afbeeldingen op lange winteravonden verhalen verteld werden.

Mondriaan maakte verschillende versies van Weltevreden, onder verschillende atmosferische omstandigheden met wisselende technieken.

Boerderij Zeldenrust

De keuken was wat smal met een groot aanrecht en een pomp met een bak om in te wassen. Het fornuis werd op hout gestookt.

Er was noch water, noch elektrisch licht. Verspreid in het woongedeelte waren 8 of 9 olielampen.

Natuurlijk was er een waterfornuis net als op de Anthoniushoeve en op de Sophia's hoeve (nu Wintershoven).

's Maandags was het wasdag en dan ging er 150 liter water doorheen.

Buiten stond een regenput. Vier keer per jaar werd de put schoongemaakt. Daartoe stonden er twee grindbakken in de buurt. Schoon grind hielp mee met het zuiveren van water.

Om over voldoende water te kunnen beschikken moest op de zomerdag 1000 liter water bijgetapt worden. Om een idee te krijgen: een koe drinkt wel 60 tot 80 liter.

In Diemen werden 30 of 40 bussen water gehaald, want daar waren twee grote kranen met drinkwater uit de Vecht.

Het pompwater in Duivendrecht was niet te drinken. Te veel roest zat er in het water.

Dat kwam door het veen. Je moest heel diep door het veen heen om bij de zandlaag te komen.

Dan pas had je zuiver water. Het pompwater was altijd 10 graden.

Voor de boerderij stond aan de noordkant een honderdjarige kastanjeboom.

Een beetje boerenhoeve had een winter- en zomerhuis, zo ook "Weltevreden".

Met Pasen was er de grote schoonmaak van het winterhuis. Zelfs de kachel ging er tijdelijk uit

De situatie was zo: als je binnenkwam in de gang, had je links het zomerhuis en rechts het winterhuis. Een dergelijke situatie zien we nog op de Anthoniushoeve van Ferd van Schaik.

De kamer in het zomerhuis was 5x5.

Zoals in veel boerderijen was er een opkamer (voor de veiligheid bij eventuele wateroverlast) en daaronder de kelder. Daar stonden de inmaakpotten met daarin de oogst uit de moestuin.

In de paardenschuur stond een rijtuig. Vaak waren er veulentjes.

In 1923 bemoeide de landelijke overheid zich met de weg door Duivendrecht. De verbinding met Utrecht moest verbeterd worden. Daarom moesten de slootjes weg en verdwenen de oude benamingen als Duivendrechtselaan en Dorpsstraat. De sloot bij boerderij "Weltevreden" werd wel "de Koekenbiersloot" genoemd.

Vervolgens moest er ook het een en ander gesloopt worden ten behoeve van de nieuwe Rijksstraatweg. "Weltevreden" viel onder de slopershamer. Van de Wel uit Weesperkarspel klaarde de klus. Alle tegeltjes werden aan gruzelementen geslagen.

De familie bleef in Duivendrecht wonen, terwijl ze een melkzaak in Diemen dreven.

Niemand kwam op het idee de boerderij te redden of in ieder geval iets van de tegels te bewaren. In die tijd dacht men nog niet aan de mogelijkheid er een monument van te maken.

Plusminus 1930 kocht de familie Kolk boerderij "Zeldenrust".

Een bedrijf met doorgaans 42 koeien.

Een dochter van de heer Koekenbier trouwde met een zoon van Kolk.

Helaas moest ook deze boerderij ten offer vallen aan de plannen voor een winkelcentrum en woningen in Duivendrecht. In 1964 was het zover.

Net als bij deze en de andere Duivendrechtse boerderijen werden ook de landerijen onteigend. En wat kregen we er voor in de plaats? Woonwijken en bedrijvenparken.

Met dank aan **de heer en mevrouw Koekenbier.**

Het feestelijk verlichte pand van de familie van Ee, Rijksstraatweg 49, en van de bureu. Ter gelegenheid van het 40-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina in september 1948. De ouders van de heer van Ee hebben jaren in het huis ernaast gewoond en later de fam.v.d. Wal.

Uitzicht vanuit Rijksstraatweg 49 / hoek Burgemeester van Damstraat. De huisjes links waren eigendom van de familie Rijpkema. Tot 1932 werd hier gewinkeld (kruidenierswaren). Daarna verhuurd aan de familie vd Manden en nr. 32 aan de familie Kruishaar. Deze foto is van voor 1938. De woningen aan de rechterkant van de Kloosterstraat staan er al, de linkerkant nog niet. Met de bouw van de woningen aan de linkerkant van de Kloosterstraat is in 1939 begonnen. Achter de schutting rechts op de voorgrond was de palenhandel van de familie Kuiper. Dit is de plek waar nu de woning "de Wadden" ligt, van de familie de Boer, Rijksstraatweg 40. En rechts daarvan kwamen ca 1950 de woningen van de familie Verhoek en de familie Niezen, Rijksstraatweg 36 en 34.

WIJ KREGEN GEBAKJES...HET WAS ECHT FEEST! ZO VERTELT MARTINE

“Ik was bijna vier jaar oud toen ik, de jongste van drie meisjes, op 26 april 1930 de eerste steen mocht leggen van ons ouderlijk huis. Wij vierden feest en smulden van de taartjes. Het nieuwe huis was de trots van mijn ouders, die voor die tijd met ons aan het Huismanshof in Betondorp woonden. Toen wij in Duivendrecht kwamen wonen zijn mijn zussen in Betondorp naar school blijven gaan, de Groen van Prinsterschool aan de Zaaiersweg. Ik ging daar ook naar school.”

In juni 2006 verscheen Oud-Duivendrechtse Saecken, nummer 2 van de derde jaargang met als titel “Als stenen gaan spreken...” met daar in een foto van een plaquette van de oudste steen in een woonhuis in Duivendrecht. “De eerste steen gelegd door Martine.....”. Maar de achternaam van Martine was, op een hoofdletter E na, niet meer te lezen.

Het blad was nog niet uit of de telefoon bleef bij de redactie vele malen overgaan.

Oud-Duivendrechtse wisten te vertellen: het is Martine van Ee was, de schoonzuster van Gerrit van Walbeek, de bekende slager uit het dorp.

Heel snel kwam de redactie toen in contact met het meisje Martine, nu **mevrouw Tine Punt - van Ee**. “Martine was mijn doopnaam” vertelt zij verder. “Mijn ouders kregen drie dochters: Rie, Bep en Tine. Rie trouwde met Gerrit van Walbeek”.

Deze bekende inwoners van Duivendrecht zijn beide overleden. Van hen hoorde Tine, die in Eemnes woont, nog vaak de nieuwtjes uit het dorp.

“Mijn zus Bep was getrouwd met Ten Hoope van de woninginrichtingzaak aan de Middenweg in de Watergraafsmeer.

Op de foto mijn zussen Rie en Bep voor het ouderlijke huis waar in de muur de plaquette te zien is.

Ik ben geboren in 1926 en trouwde met de Rotterdammer Piet Punt. Ons huwelijk werd voltrokken in de Kleine Kerk. Mijn vader was daar jarenlang organist. Bakkerij Out uit Ouderkerk verzorgde bij ons thuis het hele huwelijksfeest met koks en al.”

(Mar)Tine laat mooie foto's zien van het huis en het prachtige uitzicht.

“Wij woonden op de hoek van de Burgemeester van Damstraat en de Rijksstraatweg.

Precies op de andere hoek was de kruidenierszaak van Wierdsma.

In een garage achter ons hoekhuis was het wasverzendbedrijf van mijn ouders gevestigd.

Het wasgoed werd gesorteerd in manden en door een vrachtrijder naar Apeldoorn gebracht.

De schone was werd weer bij ons afgeleverd en ons bedrijf zorgde ervoor dat één en ander bij de klanten terugkwam. Mijn ouders zijn tot 1974 in hun mooie huis blijven wonen.

Omdat de gezondheid haperde schreven zij zich, 83 jaar oud, in voor het, toen nieuwe, Reijgersbosch, waar zij de eerste bewoners werden.

Als laatste van de twee overleed moeder op 30 juli 1984.”

WIE WEET IETS MEER.....

over mijn grootouders Paulus Koppen en Heiltje Spel?

Cornelis (links) en Paulus (rechts) Koppen in Duivendrecht.

Zo benaderde **Ton Ramaker** de lezers van ODS in oktober 2006.

Zijn moeder Geertruida (Ramaker) Koppen, legde als jong meisje op de Molenkade 43-44 de eerste steen van een woonhuis met haar naam. Daarnaast lag het suikerverpakkingsbedrijf.

Het bedrijf was aanvankelijk in Amsterdam gevestigd, later op de Molenkade in Duivendrecht

De automobiel van de gebr.Spijker was de trots van de familie Koppen

Paulus Koppen rond 1920 als Zwarte Piet.
Foto vervaardigd door: W.G.KUIJER & Zonen,
Hofphotografen

Van Paulus Koppen is bekend dat hij goochelaar en artiest was.

In Duivendrecht meldde **Mevrouw Vermeulen – Vogelsang**, de dochter van de fortwachter, zich bij de redactie. Zij wist aan Ton Ramaker, die zijn babytijd met zijn ouders in het huis van zijn grootouders in de Tamarindestraat nr. 10 doorbracht, veel te vertellen. Over zijn grootouders en zijn moeder. Met zijn moeder Geertruida heeft mevrouw Vermeulen nog op een zangkoor gezeten. Mevrouw Vermeulen heeft - naast de minder prettige verhalen van de familie uit de oorlogstijd - ook unieke foto's opgezocht van de familie Koppen te midden van andere Duivendrechtters, bij bijzondere gelegenheden.

5 december 1932 Oranje Vereeniging "Jong Nederland".

Foto uit het archief van mevrouw Vermeulen - Vogelsang.

De foto is gemaakt in de Tamarindestraat. Links op de achterste rij met bolhoed staat de heer Paulus Koppen, bestuurslid van de Oranje Vereeniging.

Uiterst rechts, achterste rij met kind op de arm is mevrouw Vleghaar en naast haar staat mevrouw Braam. Dan een grote jongen en daarnaast met hoed mevrouw Koppen.

In het midden staat een meisje met een bontmuts, links daarvan een meisje met muts: Rie de Gooyer en daar naast links Rinske Vogelsang. In het midden van de groep verschillende kinderen Braam: Map, Siska, Greet en Paula. Annie en Roos van de Kroon staan ertussen en verschillende kinderen van de familie Van Meerveld. En ook Dirk Buys.

Zomer 1934 2^e Pinksterdag Zangvereniging Soli Deo Gloria Meisjeskoor
 Concours Amersfoort 1^e prijs Foto uit het archief van **mevrouw Vermeulen-Vogelsang**.

- 18
- 19 Hinke vd Eems
- 20 Anke vdEems
- 21 Map Meerveld
- 22 Rie Sprenger

- 17
- 16 ?? van Erk
- 15 Rietje de Hartog
- 14 Bep van Erk
- 13
- 12 Sjaan van Vliet
- 11 Tiny van Ee
- 10 Nelly de Vries

1	4 Heer Offerberg	7 Willy Wijnveen
2	5 Heer Niemans	8 Rinske Vogelsang
3 Wijntje Verkaik	6 Heer de Jong	9 Geertruida Koppen

NB. Voor meisje 9, uiterst rechts, wordt ook de naam Rietje de Gooyer genoemd.
 De geruite jurk van Rinske is gemaakt door Roos van der Kroon.

Het echtpaar **Bertus en An Wierdsma - Bon** en **mevrouw Gré Brokken -Wijnveen** hielpen mee bij het achterhalen van de diverse namen.

GEACHTE REDACTIE.....

Zo beginnen de vele brieven en de notities met aanvullende informatie die wij binnen krijgen naar aanleiding van artikelen en foto's uit ons blad Oud-Duivendrechtse Saecken.

Veelal oudere mensen, die hun jeugd in Duivendrecht doorbrachten, al jaren weg zijn maar nog wel precies weten wáár alle boerderijen en huizen stonden en waar de bedrijfjes gevestigd waren en die weten wié er woonden en werkten.

Uitgebreide reacties en nieuwe foto's kwamen afgelopen zomer van **mevrouw A.H.Toebes-Smit** uit Muiden. Vroeger was zij Alie Smit van de Diemerlaan A 232 (eerder A95A) Weesperkarspel. Alie Smit, nu 81 jaar, woonde met haar ouders Gerard en Alberta Smit in een van de huisjes, die er nu nog staan, aan de Rijksstraatweg 216 – 222.

Op de foto hiernaast staat haar moeder Alberta (met bril) te praten met mevrouw Van der Vaart, de moeder van o.a. Lammert en Willem, de bewoners van de voormalige Sophia's hoeve aan de Rijksstraatweg.

De foto is begin jaren dertig gemaakt tegenover de huisjes waar het gezin Smit toen woonde.

De dames staan te praten voor bakkerij Wolffenbuttel. In de huizen, waarvan je de voortuintjes ziet, woonden de familie Burghout en de familie van Dijk, de huisschilder.

Achter deze huizen stond nog een huis waarin de familie Enthoven woonde: hij bracht toen nog margarine en dergelijke aan de man. Later woonde Enthoven aan de Rijksstraatweg, dicht bij de Ouderkerkerlaan: daar had hij een oliehandel.

In het nummer "Met melk meer mans" nr.1, jaargang 2, maart 2005 mist mevrouw Toebes de melkhandel van de familie Redegeld. Zij schrijft hierover:

Voor mij althans is deze dé oudste melkhandel van Duivendrecht: de heer Redegeld verzorgde tevens fietsreparaties. De familie bestond uit vader Jan Redegeld, de moeder en drie dochters Willy, Jo en Tonia.

Redegeld kon niet werken, had een fistel in de rug, liep krom en met een stok.

Zij begonnen een melkhandel. Zijn vrouw kwam 's morgens met een melkkar waarop gepoetste melkbussen stonden. Zij verkocht de losse melk per liter bij de burgerhuizen, die er toen in Duivendrecht stonden. Helaas is zij toen in de bocht van de toenmalige rijksweg aangereden en overleden (omstreeks 1930?). Vanaf 1933, toen wij op de Diemerlaan gingen wonen, heb ik nog menig litertje melk bij Redegeld gehaald. Of er nog melk uitgevent werd weet ik niet meer. Willy Redegeld is later getrouwd met Dirk Andriessen. (Zijn broer Cees Andriessen, de vader van Idaline, woont in de Azaleahof.) Jo Redegeld is getrouwd en naar Hilversum vertrokken. De man van Tonia is na de oorlog als OVW-er (oorlogsvrijwilliger) enige jaren in Indië geweest.

De familie Redegeld woonde in de helft van een boerderijtje van Jan Meijer.

Op die plek kwam later het huis van Enthoven te staan.

Redegeld woonde rechts en Jan Meijer en zijn huishoudster Brechtje links.

Jan Meijer heeft in dezelfde tijd (1933) dat mijn ouders ons huis lieten bouwen aan de Diemerlaan, wat verderop aan dezelfde kant zes huizen (twee blokken van drie) laten zetten, die hij verhuurde. Later werden die huizen eigendom van P. Beukeboom.

Ons huis aan de Diemerlaan droeg de naam Bindelmeer, naar het stuk grond dat in de middeleeuwen nog een watervlakte was die Bindelmeer heette, en die in de zestiende eeuw werd drooggemalen tot Bylemermeerpolder.

Wat betreft het postkantoor. Naar aanleiding van een artikeltje uit juni 2006 "De overval op het postkantoor" schrijft **Alie Toebes-Smit**:

Mevrouw van Eijk is geen beheerder van het postkantoor geweest. Zij was pedicure en woonde in het huis waar *vroeger het postkantoor was*. Namelijk in het blokje van twee tussen de paardenstal van Wiegman annex café en opslag voor aardappelen en bieten en de galanteriezaak van Wortel. De voorkamer daar was ingericht als postkantoor, waar de oude heer Van Gemert kantoor hield. Er was in de gang een loket waar je op tikte: Van Gemert schoof dan het glazen luik omhoog en hielp je aan postzegels, briefkaarten en dergelijke.

Ook werd hier de post gesorteerd. De zoon van de heer Van Gemert, Harry, is later brievenbesteller in Duivendrecht geweest.

In zijn vrije tijd was de (oude) heer Van Gemert er ook nog scheerbaas bij, op zaterdag bijvoorbeeld. Mijn vader liet zich bij hem scheren.

Na zijn pensionering is Van Gemert boven de stallen van Wiegman gaan wonen.

Later werd het postkantoor in een huis ernaast gevestigd, naast het huis van mevrouw Keja, die het onder haar beheer had in een garage. De man van mevrouw Keja was musicus.

Hier komt Herman Albers net bij het postkantoor van de heer Van Gemert vandaan.

Herman Albers woonde ook in de huisjes aan de Rijksstraatweg 216-222. Elke ochtend en avond ging hij koeien melken op de boerderij van Albers even verderop waar zijn broers Jan en Cor en zijn zussen Wim en Jans Albers woonden. Na een eerder avontuur in de stad keerde hij weer naar het landelijke Duivendrecht terug en vond werk bij zijn familie.

Over vervoer is in Oud-Duivendrechtse Saecken al volop geschreven.
Toch heeft **mevrouw Toebes-Smit** heeft een aanvulling:

Barteling was volgens mij één van de oudste officiële ondernemingen.
De heer Barteling woonde in de Korenbloemstraat, was getrouwd en had een zoon Heinz.
Hij zag er altijd tiptop uit in het donkerblauw gekleed en met een passend hoofddeksel.
Hij bracht onder andere treinreizigers naar het Centraal Station in Amsterdam. In Duivendrecht was geen busvervoer en anders moest je lopen naar de brug. Dan kon je aan de overzijde bus D nemen, die je naar het Tulpplein bracht en vandaar verder met lijn 5 naar het CS. Volgens mevrouw Toebes is Barteling in of vlak voor de oorlog gestopt met zijn bedrijf.

Over de familie Smit: er was in Duivendrecht nog een Smit. Hij was seinwachter en woonde in een van de twee woningen over het spoor richting Ouderkerk.

HISTORISCH DUIVENDRECHT OOK OP HET NET.

Voor de lezers die beschikken over een internetverbinding een paar tips:

Op de site <http://home.wanadoo.nl/sic> de website van Rob Veldhuyzen van Zanten vindt u "Enkele aspecten van Ouder-Amstel" en daaronder veel over historisch Duivendrecht, de beschreven wandelroute door ons dorp, de burgemeesters van Ouder-Amstel, mooie kaarten die laten zien waar wat lag, enzovoort.

Op <http://home.wanadoo.nl/sic/sod/> vindt u alles over de Stichting Oud-Duivendrecht en uw blad Oud-Duivendrechtse Saecken.

Onder andere de errata uit ODS nummer 8: **Engel(en) voor Duivendrecht**

pag.4 onderaan een E verwijderen: MICHAËLBEELD.

pag.16 in regel boven foto de letter l toevoegen: Beukel-Sieders.

pag.39 onderschrift bovenste foto alleen "Rechts het huis van de familie Van Ee en links de winkel van Wierdsma."

pag.47 in onderste bron een u toevoegen: Teeuwisse.

Rob Veldhuyzen van Zanten is bereid ook in de toekomst ondersteuning aan Saecken te geven. Houd deze site in de gaten.

Heel veel mooie foto's uit het verleden van Duivendrecht staan op de BEELDBANK van het gemeentearchief Amsterdam. www.gaa.nl

DUIVENDRECHTSE BABELBOX

Al drie middagen zijn we bij elkaar geweest, dat wil zeggen, het begon klein: **Ben Geerdink** (bijnaam "Bolletje") werd zo geïnspireerd door dit blad, dat allerlei verhalen opborrelden en hij de mensen opzocht die nog wat konden weten. **Ien**, zijn vrouw met als meisjesnaam **Tuinman**, deed enthousiast mee en zijn zuster met haar man kwamen zelfs uit Nijmegen hierheen.

Kees van Vliet (destijds uit de Azaleastraat) mengde zich in het gesprek en **Netty Pieneman-de Jonge**, die werkelijk bijna iedereen kent, plus **Jo van Wel - van Zijl** waren prima gesprekspartners. Later voegden **Wim Braam** en zijn echtgenote **Bertien** zich toe aan het gezelschap en kwamen **Rieki Dhondt** met de Geerdinks en **Joop van Meerveld** over uit Ouderkerk naar Duivendrecht. Praten over het oude Duivendrecht met de foto's erbij is vet doller pret. De herinneringen en de bijnamen flitsten over en weer en omdat ze zo waardevol zijn om te bewaren voor het nageslacht, zijn de belangrijkste hier bij elkaar gebracht.

Met vertedering werd het caféetje "Ruim Zicht" van Sjef Verheul aan de Zwetskade (waar nu ongeveer het AMC/Houten Vier is) in herinnering gebracht. Het café was ooit van de heer Van Bockel, vertelt **Pia Verheul** desgevraagd, maar omdat er een woningruil was tussen Van Bockel en haar oom, die in Ouderkerk woonde, werd Sjef Verheul eigenaar van het café.

Als vanzelf kwamen meerdere namen in de herinnering terug. Piet Verbrugge bijvoorbeeld, die de "Motormuis" genoemd werd. Waarom? Hij was een "speedwayer".

Zo'n vraag en antwoord lossen op in gelach, net als de verwijzing naar de Kloosterstraat als een "bekakte" straat.

Op een van de boerderijen brandde nooit licht. Dat was zuinigheid en later ging de hele erfenis naar de kerk, want kinderen waren er niet.

De zuster van de moeder van Kees van Vliet kwam met de bus wel eens naar Duivendrecht.

Ze vond het zo donker dat ze ervan rilde.

"Hoe kunnen jullie hier leven, in zo'n negorij, zo stil en donker?"

Na de visite ging ze maar al te graag snel terug naar Amsterdam.

Kippen scharrelden rond op de boerderijen van vroeger en gelukkig nu nog bij Ferd van Schaik. Oude Beem (boerderij Groot Giessenhof, nu Mattijzen) knoopte een deskundig praatje aan met Van Vliet (de boerderij tegenover het Grachetje). Hij had Barnevelders, maar die legden niet zo goed, De witte Leghorns van Van Vliet, echte raskippen, deden het veel beter. Hij wilde ook wel zulke kippen. Na wat heen en weer gepraat heeft Van Vliet 15 eieren van de witte Leghorns aan Beem verkocht. Opeens verbeterde de eierproductie bij Beem.

Riemslag was de schoenmaker. Hij woonde in het huis met het hek tegenwoordig versierd met kroontjes, waar de familie Van der Kroon woont op de Rijksstraatweg. In die oude tijd liep er nog een sloot langs de weg. Riemslag had ook nog een sloot opzij en dacht dat er nooit een inbraak in zijn woning mogelijk was. Zijn 2 raampjes, die eventueel aantrekkelijk konden zijn voor dieven zaten heel hoog. En toch gebeurde het op een keer. De inbrekers hadden een ladder eenvoudigweg in die sloot gezet. In het souterrain had hij zijn werkplaats. De te repareren schoenen werden door een soort raam, een gat in de muur, afgeleverd en weer opgehaald na betaling. Je zag alleen maar zijn hoofd, want die was op straathoogte.

In die tijd was het leven zonder euro ook al duur. Centjes en guldens verdienen voor de dagelijkse levensbehoeften stond centraal. Geld voor luxe was er nauwelijks. Ook het eten viel af en toe onder de bezuiniging. Zo herinneren zich de ouderen hoe ze in hun jeugd strootjespap van gerst moesten eten. Als kind rilde je dan, want er zaten in de pap van die harde stukjes, die je goed moest kauwen en die een beetje zeer deden in je keel en maag. Als er dan een aardige buurvrouw was met brood of broodpap deed je extra lief om aan je kostje te komen.

Over bijnamen gesproken:

Leo van Vliet werd "de Pater" genoemd. Hij was geen pater, maar kon praten als een pater. Zijn broer Arie bromde maar wat, zodat ze als duo "Pater en Brom" door het leven gingen. Zo kwamen nog heel wat bijnamen bovendrijven, zoals "Pinkie" voor Pinkster en "Witte" voor Braam.

Ben Geerdink voegt toe aan de foto van Groot-Giessenhof, op bladzijde 17 van het nummer ODS uit oktober 2006, dat langs hun huis het slotje naar de Vaart van Beem liep.

Gerry Geerdink en een buurjongetje.

Babbelbox: Duivendrecht en de golflinks.

De golflinks betekende veel voor de jongens uit Duivendrecht. Het was vlakbij, even het spoor over en, heel belangrijk, er was werk te vinden. Kees van Vliet en Joop van Meerveld (hij kreeg de bijnaam "Drol" en waarom? Weten we niet; zijn broer Jaap heette "Keutel" ; reden onbekend. Jaap woont nu in Calgary) hebben er gewerkt, maar ook Cor Clement, Wim Marijnissen, Dirk Brugmans (later geëmigreerd naar Nieuw-Zeeland), Geert Plas en Tonnie Redegeld. Ze waren de ballenjongens of sjieker de caddy's. De te ver weggeschoten balletjes moesten teruggebracht worden en soms lagen die aan de andere kant van de spoorlijn. Joop van Meerveld is nog altijd actief op de golflinks, nu in de buurt van het AMC.

Het was een wereld vol glamour voor hun. Bekende Nederlanders, waaronder als de bekendste Prins Bernhard, maar ook dokter Hans van Swol, die voor de poliopatiëntjes opkwam en rugbywedstrijden versloeg voor de radio.

Allemaal kwamen ze golfen en al die, in de ogen van de jongens, sjieke mensen gingen amicaal en gezellig met hun om. Vooral als er gewonnen was, betekende dat extra fooi en feest in het clubhuis, de mooie villa, die er nog staat. Baantjer wijdde er zelfs een op zijn eigen onnavolgbare wijze een detectiveverhaal aan. Hij kent via zijn vrouw, Marry van der Vaart Duivendrecht goed.

Als er feest was, wisten de caddy's het keukenraampje van het clubhuis te vinden waar de kok Wiese, een ex-banketbakker, overheerlijke taartjes maakte en dichtbij het venster op stellingen klaarzette. De caddy's hengelden net zo lang tot ze van de taartjes konden proeven. Wim Braam, bijgenaam "De Witte" beaamde dit.

Ze hadden hun eigen caddyhuis op het terrein van de golflinks: een oude tram. Dat was er nog zo eentje met een hokje en een hekje. Vaak was er het een gezellige boel. Dan moest Hans van Wel uit de Kloosterstraat "Hurry Goodnight" zingen en als hij dat niet goed genoeg deed, werd hij achter het hekje in een hokje opgesloten. Als Hans niet wilde zingen, moest hij "Mekka's" (een soort Marsen) om te eten en "Joy" (sinaasappelprik) om te drinken halen.

Dokter van Swol maakte op een keer een opmerking, dat Joop van Meerveld niet op klompen moest lopen. Dat was niet goed voor zijn voeten volgens hem. Joop antwoordde dat hij juist mooie voeten heeft.

De vader van Joop had achter hun huis in de Tamarindestraat het paard om de schillenkar te trekken, maar ook koeien, geiten, konijnen en zelfs een varken. Dat varken werd zo schoon gehouden dat nooit iemand van de burens iets geroken had.

Vader was een schillenboer, eigenlijk een beroep wat tegenwoordig zeer gewaardeerd zou zijn omdat het milieu ermee gediend is. De schillen werden opgehaald en gescheiden. Hij kreeg een dubbeltje voor 50 kilo.

Maar ja, Joop verdiende meer dan zijn vader, want 18 holes lopen met de spelers mee leverde wel 6 gulden op. De balletjes moesten soms uit de sloot gevist worden en vader Geerdink had een speciale brede ballenhark geconstrueerd om overal vandaan de balletjes terug te krijgen.

De caddy's wisten precies wie royaal was met fooi en de balletjes van die persoon werden snel gevonden. In caddytaal heette het: "hoe kleiner de bal, hoe groter de kwal". Was iemand niet goedgeefs, dan traptten ze de balletjes diep in de modder en konden ze die nooit meer terugvinden. 's Avonds werden de balletjes opgehaald en voor een kwartje aan "Rooie" Wim van Dijk uit de Meidoornstraat verkocht. Hij was een soort chef op de golflinks.

Ben Geerdink reed de caddy's in zijn autootje naar de plek waar uit gespeeld werd. Dat was dan een heerlijk dagje-uit en spannend ook nog als het om het landelijk kampioenschap ging. Er waren ook caddywedstrijden van de jongens onderling en Geert Plas werd wel vijf keer kampioen.

Op de plek van het vroegere café Spruyt was het atelier van Helmonds gevestigd. Volgens Ien Geerdink-Tuinman, die ernaast woonde, werden er plastic tassen en zo genaaid.

De caddy's maakten er een wedstrijd van om gevonden balletjes daar naar binnen te schieten. Dat ging zo. Met een man of tien, balletje in de hand, hard lopen vanaf de golflinks, achter de spoortocht omhoog, plusminus 200 meter en... schieten. Er ging geheid een ruit aan diggelen en na niet al te lange tijd stond de politie voor hun neus.

Niemand wist van iets, laat staan dat iemand dat had gedaan.

Atelier
Helmonds
Voormalig
café Spruyt

Babbelbox: Duivendrecht gedurende de bezettingstijd.

Boer Henk de Vries zat in het verzet en werd met ontzag genoemd in dit gezelschap.

In de hongerwinter tijdens de oorlog slachtte hij meer koeien dan mocht en deelde bonken vlees uit aan de allerarmsten.

Dhondt ging in die tijd met de broodkar rond, maar toen hij die kar een ogenblikje alleen gelaten had, was de broodkar in mum van tijd leeg.

Een andere keer was zijn vrouw heel verdrietig, want op een nacht was het konijnenhok leeggeroofd. Ziek was ze ervan.

Om nog een beetje warmte uit de kachel te kunnen halen, werd de ringspoorlijn (nu de busbaan) gestript van elk stukje hout en elk restje aan steenkool wat ooit onderweg door de locomotief verloren was.

De vader van Ben Geerdink had een schitterende motorfiets, zijn grote trots. Hij had die hele motor uit elkaar gesloopt om de Duitsers te misleiden. Doodsbang als hij was dat zijn scheurijzer gevorderd zou worden.

Toen de Duitsers dekens, lakens en kleding wilden vorderen, werden de beste spullen verstoep. In de hudo van Hoogland zat zo het een en ander. Op de plee, nee, daar kwamen de Duitsers niet. Kwajongens waren het te weten gekomen en toen was toch nog alles weg.

In die tijd maakte men zuurkool op een onconventionele manier. Nu zouden we rillen, maar toen was men blij met alles wat maar te eten was. Ben Geerdink vertelt dat er in de kelder oude biervaten met kool en water plus azijn, gehaald bij de Luyckx augurken- en mosterdfabriek verderop richting Diemen, gevuld werden. De deksels werden verzwaard met kinderhoofdjes. Dat waren stenen die uit de weg van de Weesperzijde langs de vaart gehaald werden.

Af en toe moest overtollig vocht afgetapt worden door Ben daar in die kelder.

Eén van de gaarkeuken was in het Paxgebouw en vaak moest je als kind met een pannetje daar wat te eten halen.

Bij bakkerij De Hoop kon in de oorlog suiker en boter ingeleverd worden. In ruil daarvoor kreeg je met de verjaardag heerlijk gebakken koekjes. Zie ook bladzijde 13

Eigenaar Ettema links bij het paard en de heer De Hey bij het winkelraam

Babbelbox: De Pietje Bells en de Dik Troms van Duivendrecht

Kwajongensstreken, zoals we die nu niet meer kennen, kwamen toen nog regelmatig voor. De herinneringen hieraan worden graag opgehaald en het gelach is niet van de lucht.

Sjaak Benavente dronk graag een cognackie. Zijn vrienden dwongen hem onder groot plezier de cognac vanuit het flesje in een klomp te gieten waarna hij het, door hem fel begeerde vocht, uit het gaatje opzij in de klomp dronk.

De jongens van Duivendrecht gingen graag naar ijssalon "De Pegel" in Betondorp. Dat was een soort hangplek, net als café "De Blauwe Tegel" in Diemen.

Japie Elout is een naam uit die tijd die komt bovenborrelen en dan komt er weer zo'n kwajongensverhaal. In de Korenbloemstraat was een wasserij. Flip de Fluiter, de wasbaas, kreeg als bijnaam "blauwe Flip" mee, want hij lustte graag z'n borrel. Daarvoor fietste hij met zijn wasmand voorop naar café "De Kroon" in Diemen. De jongens hem achterna. Als hij veilig binnen was, verbouwden ze zijn fiets. Het stuur kwam op de plaats van de zadelpen terecht en het zadel met pen en al belandde op de bagagedrager. Na zijn cafébezoek kon Flip zijn zadel niet meer vinden en reed vervolgens uit arren moede achterstevoren op zijn fiets terug naar Duivendrecht.

Die kwajongensstreken bleven niet onopgemerkt. Joop van Meerveld heeft nog eens drieëneuhalf uur in de cel gezeten, achter het PEN-huisje, naast het rode flatgebouw aan de Rijksstraatweg. Veldwachter Hanstede kende geen pardon, ook al was je pas 13 jaar. Deze functionaris liet zich niet uitschelden.

Joop van Meerveld hield van lolletjes. Voor een knaak kleedde hij zich helemaal uit en sprong hij bij de Duivendrechtse Brug het water in. Groot gegil van de meiden die "Schippertje Bovendek" scandeerden. De andere jongens verstopten zijn kleren.

Ook reed Joop gewoon met fiets en al via het talud bij de Duivendrechtse Brug het water van de Weesper Trekvaart in.

Zo'n bijeenkomst van Duivendrechtse met de verhalen *van weleer* onder het motto "Duivendrechtse Babbelbox" zijn soms pikant, maar geven een goed beeld van hoe het eigenlijk was, ooit in deze dorps buurtschapjes.

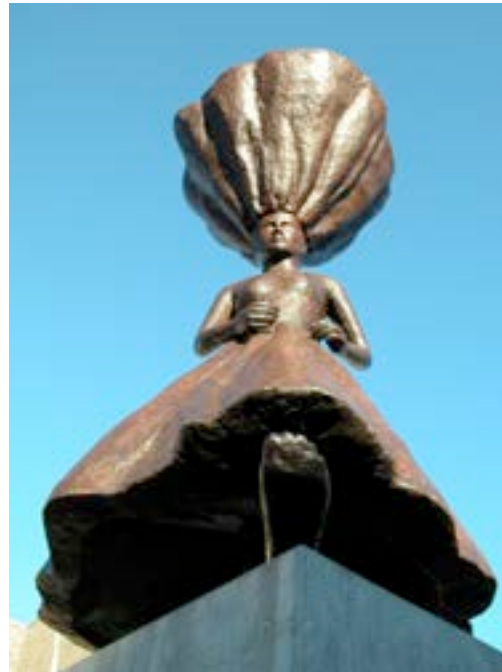

Zwarte Laantje. Ingang golflinks

Dorpsplein

Wat Petra Morenzi het eerst opviel toen zij op het Dorpsplein stond was de bijzondere indeling van het plein. Meer een plein om op te lopen dan om stil te staan, met winkels, een zitgroep en speelobjecten. Met een door haar te ontwerpen beeld wilde zij op de architectuur en de sfeer van het plein reageren en ook op de naam en de geschiedenis van Duivendrecht.

Wat doen duiven in een dorpsnaam. Er zijn verschillende vermoedens waar de naam vandaan zou komen. Eén ervan heeft als oorsprong het Latijnse *due venae trajectum*, wat zoveel betekent als: twee wateren waar doorheen lopen mogelijk is. Voor mensen in een moeras- en waterrijk gebied was een doorwaadbare plaats bijzonder belangrijk. Voor Petra Morenzi was dit een brug naar haar beeldende denkwereld. "Ik stel mij een figuur voor die tot het middel in het water, zich spiegelend een weg baant".

De doorsteekplaats die Duivendrecht dus eigenlijk was, werd zo het uitgangspunt van haar beeld.

16 november 2006

In haar werk speelt Morenzi graag met zwaartekracht, denkbeeldige bewegingslijnen, richtingen, omkeringen en verandering van waarnemen door verschuiven van het perspectief. De menselijke figuur is steeds de basis van elk werk. Voor het Dorpsplein stelde zij zich een beeld voor met een duidelijk silhouet, dat zowel vanuit de verte als ook van dichtbij als een eenvoudige, duidelijke vorm - een teken - kan worden gezien.

Zo ontstond een vrouwelijke figuur met een lange rok aan en dezelfde rok nog een keer gespiegeld op haar hoofd. Een soort zandloper die steeds in gedachten omgedraaid zou kunnen worden.

De zandloper symboliseert de eindeloosheid van tijd en beweging.

De statische, symmetrische vorm krijgt dynamiek door de stevige stap van de figuur.

Doelgericht lijkt ze over de sokkel heen te rennen, waarbij ze een denkbeeldige lijn diagonaal over het plein trekt. De voeten raken de sokkel ogenschijnlijk toevallig. Het voetstuk verliest hierbij zijn traditionele functie.

Petra Morenzi woont en werkt inmiddels 25 jaar in Amsterdam en studeerde aan de Gerrit Rietveld Academie en de Rijksakademie van beeldende kunsten.

DE KLASSEFOTO VAN SUSANNE ELSKAMP

20 handtekeningen waren er in 1972 nodig om een openbare school te realiseren in het kleine, maar snel groeiende Duivendrecht. Het dorp telde in de jaren '60 nog niet zoveel inwoners, maar dat veranderde vlot door de bouw van de 6 Waddenlandflats en de flats Neptunus, Jupiter, Mercurius en Saturnus. Tot 1972 hadden ouders met schoolgaande kinderen de keus uit twee scholen: de katholieke of de protestants-christelijke school. Een aantal ouders vond die keus wat te beperkt. Onder leiding van Tiny (Van der Ham-)Talsma werd toen het initiatief genomen voldoende handtekeningen te vergaren, waarmee de gemeenteraad kon worden overtuigd dat er een openbare school moest komen in Duivendrecht. Dat is gelukt en de bouw werd gestart. Juf Marianne (Piët-)Beglinger begon alvast met een kleuterklasje in de Meidoorn aan de Rijksstraatweg. Hier waren ook de twee klasjes van de katholieke kleuterschool en een klasje van de protestants-christelijke kleuterschool gevestigd. Een klas van de lagere school startte, in afwachting van de nieuwbouw, in een woning in Neptunus. Ook al was ik nog klein en zijn de herinneringen wat vaag, het les krijgen in een 'gewone' flat heeft toch indruk op me gemaakt. In de Amstelgids stond destijds vermeld dat het 'heidense' schooltje was gestart. In augustus 1973 namen alle klasjes hun intrek in het nieuwe pand aan de Zonnehof, evenals de katholieke en de protestants-christelijke school.

Onderstaande schoolfoto is de eerste in het bestaan van de Kleine en Grote Beer.

Bovenste rij (v.l.n.r.): Marianne (Piët-)Beglinger, Deborah (...), Itih van der Ham, Marc (...).

De rij eronder (v.l.n.r.): Ronald Rozenboom, Gonny Baars, Marieke Sprenger, ? .

De rij daaronder (v.l.n.r.): de tweeling Vleeschdrager, Margreet van Stuivenberg, Karin (...), **Susanne Elskamp**.

De onderste rij (v.l.n.r.): Michiel van der Ham, ? , Ivar van Meel.

(Wetensw)aardigheden

Oranje Vereniging Duivendrecht i.o.

Samen met het team dat in september 2006 “Bruisend Duivendrecht” organiseerde wordt door de SOD en de redactie van Oud-Duivendrechtse Saecken meegewerkt aan de viering van Koninginnedag op het Dorpsplein. De vele plannen van de Winkeliersvereniging en de Culturele Werkgroep van de Dorpsraad (sinds 1 januari 2007 COHERENTE genaamd) en de SOD/ODS beginnen vorm te krijgen.

Vanaf 's morgens vroeg is er een vrijmarkt en 's middags wordt een survivalbaan opgezet en een zeephelling. Jong en oud kunnen zich individueel of in groepjes verder uitleven met skilopen, touwtrekken, broeklopen en op een reuze skippybal.

Dé omnisportvereniging van Duivendrecht CTO '70 heeft ook plannen voor Koninginnedag.

Er is op 30 april in Duivendrecht van 's morgens vroeg tot 's avonds laat heel veel te beleven, vooral als vrijwilligers zich een paar uurtjes willen inzetten.

Ook na 17 uur gaat het feest op het Dorpsplein volop door. Via de Amstelgids en een programmaboekje, dat huis-aan-huis verspreid wordt, krijgt u ruim van te voren uitgebreid informatie.

An Ruijgrok van de Werve heeft *De Bezem* nu definitief aan de kant gezet. Samen met Jos vertrok zij naar Zeeland.

Door het KKOR is een onderzoek gedaan naar het zogenoemde *Pelsorgel* van de Sint Urbanuskerk en dat wees uit dat het orgel nodig gerestaureerd moet worden.

De Katholieke Klokken- en Orgelraad (KKOR) is een college van orgeldeskundigen, opgericht door de Nederlandse bisschoppen, die met hun kennis parochies in Nederland ter zijde staan op het gebied van restauratie, onderhoud etc. van orgels en klokken.

Jo Blom heeft zitting genomen in de orgelcommissie van de parochie.

Het Cuypers Genootschap heeft, zoals u weet, de monumentenstatus aangevraagd voor de Sint Urbanuskerk. Over de situatie rond het orgel heeft de SOD de voorzitter van de afdeling Amsterdam, Dr. A.J. Looyenga, naar zijn mening gevraagd. Looyenga is orgelkenner en heeft destijds het *wetenschappelijke onderzoek naar de RK.Kerk* van Duivendrecht gedaan.

Slotfeest. De zo vertrouwde Jeugdraad Duivendrecht houdt op te bestaan in de huidige vorm. Voor alle (oud-) medewerkers is er zaterdag 14 april 2007 een groot slotfeest gepland. Houd de publicaties hierover in de Amstelgids in de gaten.

Open Monumenten Dag in Duivendrecht is voor 2007 een onderdeel geworden van “Bruisend Duivendrecht”. Dit jaar géén OMD op de traditionele tweede zaterdag in september, maar op *zaterdag 1 september* gelijk met *Bruisend Duivendrecht*.

Wintershoven in de voormalige Sophia'shoeve, Rijksstraatweg 224-226

Vanaf eind januari loopt hier een expositie van Nicole van Buuren met het thema ‘ambachtelijk figuratief beeldhouwen’ met voornamelijk Belgisch hardsteen. De officiële opening was op zondag 11 februari van 14.00 uur tot 17.00 uur. De expositie duurt nog tot zondag 22 april 2007. De beeldentuin en het atelier zijn open voor vrije bezichtiging op zondag tussen 13-17 uur en na telefonische afspraak. T 020-6000988

M 06-24809731 E info@harfart.nl

UW EIGEN (FINANCIËLE) BIJDRAGE. ....ZO GAAT DAT:

Als abonnee op het blad Oud-Duivendrechtse Saecken betaalt u een minimale bijdrage van € 1,50 per nummer. Bij de postabonnees komen de portokosten daar nog bij.

Het geld dat u meer over kunt/wilt maken komt ten goede aan de verbetering van het blad. Uw bijdrage hebben wij beslist nodig om het blad ook in de toekomst te laten verschijnen.

In verband met het groeiende aantal abonnees is het prettig voor onze penningmeester dat de bijdrage voor het blad Oud-Duivendrechtse Saecken overgemaakt wordt op het rekeningnummer van de SOD onder vermelding van het nummer of de jaargang waarvoor u betaalt. Uw donatie is ook van harte welkom.

**Postbank nr.7875172 t.n.v. de Stichting Oud-Duivendrecht
Mw. J.E. Pieneman – de Jonge, Kloosterstraat 22, 1115 BL Duivendrecht**

Voor de abonnees, die ODS via TNT ontvangen, komen naast de drukkosten voor het blad, de **portokosten** er nog bij. U kunt zelf zien hoeveel aan zegels geplakt is.

Voor abonnees die het gewend zijn om de bijdrage in de drukkosten en hun donatie in het **envelopje** in de brievenbus te doen bij de redactieleden of bij de penningmeester: dat kan nog steeds. Wilt u svp op de bijgevoegde envelop vermelden **voor welk nummer of voor welke jaargang** u betaalt.

Voor de losse nummers, die u ophaalt bij de bibliotheek in Ouderkerk of Duivendrecht of in het Gemeentelijk Historisch Museum, betaalt u rechtstreeks aan de balie.

Voor abonnementen, adviezen, opmerkingen en suggesties kunt u terecht bij de redactie:

Jo Blom
't Ven 2
1115 HB Duivendrecht
T 0206909023
M 0622521536

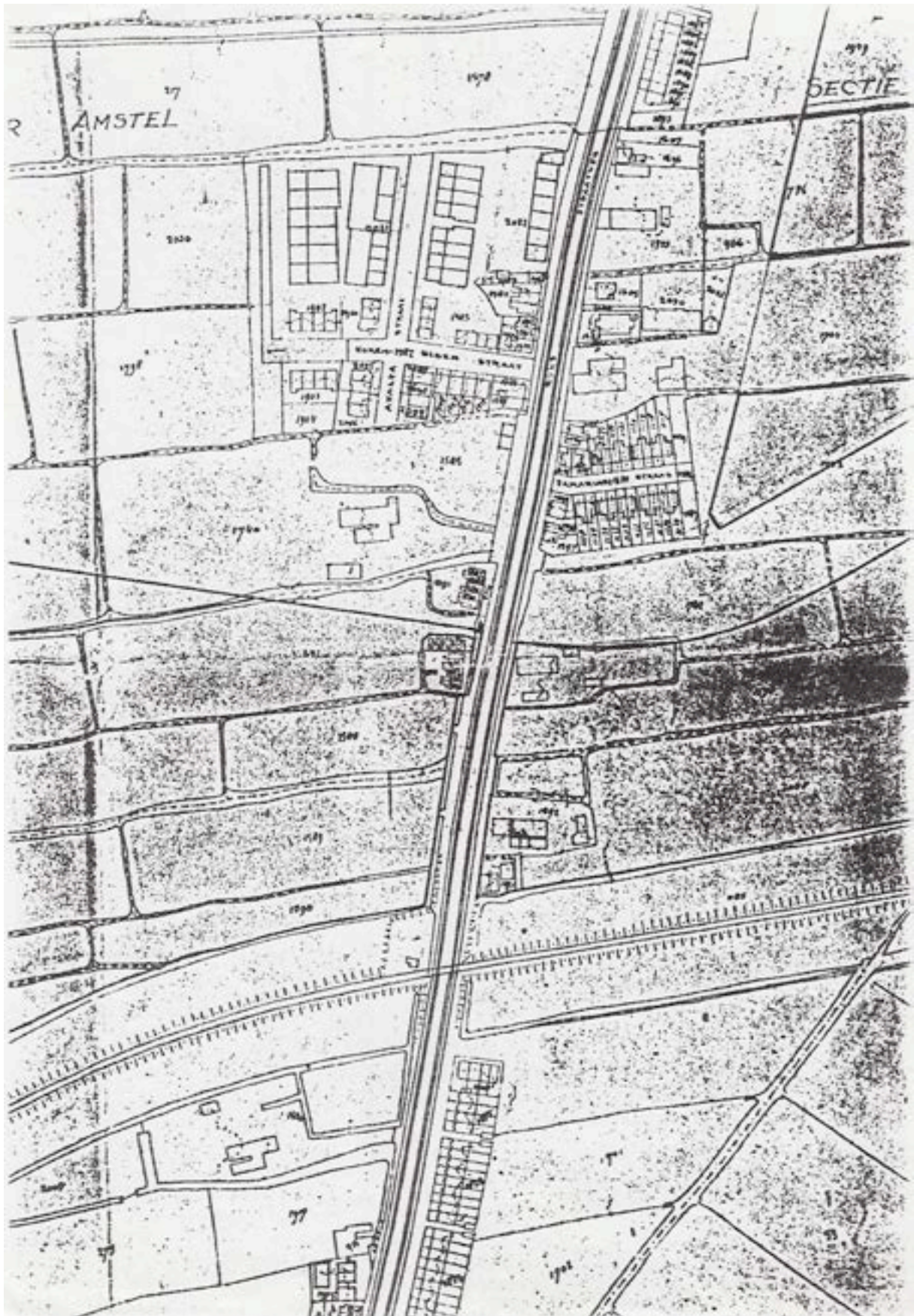
Ans Quirijnen
Waddenland 41
1115 XD Duivendrecht
T 0206992574
E quico@planet.nl

Als u met Uw eigen verhalen en/of foto's een bijdrage wilt leveren aan DE WAAIER in de bibliotheek op het Dorpsplein kunt u eveneens terecht bij de redactie van ODS. In de wisselende panelen van de WAAIER vindt u diverse aspecten van de historie van Duivendrecht. Te bezichtigen tijdens de openingstijden van de openbare bibliotheek.

Wilt u met een (eigen) groep wandelen in Duivendrecht, langs de historische objecten die in Duivendrecht bewaard gebleven zijn? U kunt contact opnemen met mevrouw Jo Blom. Met haar kunt u bespreken waar uw interesse naar uit gaat, voor een rondleiding op maat.

39. Lege binnenzijde achterkant

Kadasterkaart, vermoedelijk circa 1950, via Rieki Dhondt. Aan de Rijksweg in het midden rechts de boerderij van Van Vliet en daar tegenover het buurtje met het Grachetje.